

„Katyn létezett, létezik és létezni fog. Ha bárki kutatni kezd Oroszországban, sok mindent fog találni. ... NKVD-s barátaink hibát követtek el.”

Dr.Nyikolaj Nilovics Burgyenko, a Vörös Hadsereg törzsorvosa, a katyni szovjet vizsgálóbizottság vezetője

„Ez teljes egészében német propaganda, német összeesküvés. Teljesen biztos vagyok benne, hogy nem az oroszok műve.”

F. D. Roosevelt, 1944.

„Lengyelország sorsa végtelen tragédiának tűnik, és mi, akik érte léptünk be a háborúba, szomorúan nézzük törekvéseink eredményét.”

Winston Churchill, 1946.június 5.

„Ha egy katona küzdeni kezdett, a hóhér a kabátját a fejére borította, megkötötte a nyaka körül és így vezette a gödör szélére. De azoknak, akik küzdelem nélkül hagyták magukat kivégezni, irtózatos látványban lehetett részük. A széles, mély gödörben látták fekvő bajtársaikat, szorosan, fejtől-lábtól elhelyezve, mint szardíniákat a dobozban. A holttesteken a hóhérok

fel-alá járkáltak, hogy elhelyezzék az újabb testeket, és a vérben gázoltak.”

Sir Owen O'Malley a lengyel emigráns kormány melletti brit nagykövet jelentése Katynról, 1943.május 24.

„Ez nagyon zavaró. Beismerem, hogy a magam gyáva módján inkább elfordítottam a fejem Katyntól, mint hogy meg merjem nézni, hogy mi is van ott. ... Nehéz nem az oroszok bűnösségét feltételezni. Ez természetesen rettenetes problémákat vet fel, de azt hiszem senki nem mutatott rá, hogy a dolgokat pusztán erkölcsileg szemlélve, ezek nem újdonságok. Vajon a szovjet rendszer hány ezer saját állampolgárát mészárolta le? De az oroszokat szövetségeinkké fogadnunk, és elszántunk magunkat, hogy együttműködünk velük háborúban és békében.

Előreláthatatlan, hogy az ügynek milyen politikai következményei lesznek. Hogyan várhatjuk el a lengyelektől, hogy a következő nemzedékek békésen éljenek együtt az oroszokkal? Attól félek, erre a kérdésre nincs válasz.

A másik nyugtalanító gondolat, hogy végül az oroszokkal való megegyezés és együttműködés alapján, eljutunk a tengelyhatalmak háborús bűnöseinek peréhez és kivégzéséhez, ezt a bűntényt pedig elnézzük.

De teljesen világos, hogy ebben a pillanatban nincs mit tenni. Nehéz eldönteni, hogy milyen körben hozzuk nyilvánosságra azt az anyagot, ami hatalmas botrányt válthat még ki. Természetesen az lenne a legbecsületesebb eljárás, ha mindenki tudhatna róla. De mivel tudjuk és mindannyiban beismerjük, hogy az itt olvasható bizonyítékok ismerete nem lehet hatással arra, hogy amit teszünk, amilyen irányt követünk, vajon van-e értelme a kellesténél több személyt kitenni szellemi konfliktusnak?”

Sir Alexander Cadogan, brit helyettes külügyi államtitkár, 1943.június 18.

„Ha a szándékaikról kell nyilatkoznunk, csak azt mondhatjuk, hogy azok melegek és barátaik. Tiszteljük és csodáljuk a hatalmas orosz népet. Szoros állami irányítás alatt élnek, de emiatt nem kell aggódnunk. Amikor figyelembe vesszük, mit valósított meg a [Szovjetunió] fennállásának 20 éve alatt, szemet kell hunynunk bizonyos hibái felett, bármilyen sajnálatosak legyenek is azok.”

Life Magazin, 1943.március 29.

„A szovjet-lengyel közös történelmet, ahogy azt mindkét országban tanítják, kimondatlan tények teszik nehezzé, amelyeket a lengyel oldalon mélyen éreznek.”

RUSSIANS EXTEND CALL FOR CANDOR TO TIES WITH BLOC, By HENRY KAMM, Special to the New York Times, 1987. április 23.

„Azok, akik Oroszország nyugati határszélén nőttek fel, azt mondják: Katyn mindig is inkább egy rettenetes titoknak számított, mint egy rettenetes tragédiának. „Nem úgy tekintettünk erre,

mint a náci egyik bűncselekményére.” – mondja Szergej N. Barbasov, egy helyi tisztviselő a közeli Szmolenszk városában. „A felnőttek nem beszéltek erről, csak ha mi kérdeztünk, és akkor is inkább kikerülték a témát. A szüleim itt voltak gyerekek a háború alatt, és azt mondták nekem, hogy mindenki tudott róla, és mindenki hallgatott a félelem miatt.”

Terrible Mystery of Katyn: Edging Toward the Truth, By ESTHER B. FEIN, The New York Times, July 17, 1989

„Összorosz bűnbánatot nem tudott kiváltani Andrzej Wajda, a lengyel filmipar 82 éves nagy öregje munkájának bemutatása.”

„A »Katyń« tanulsága a következő: ilyen állatokat, mint a szovjet katonák, az európai történelem nem ismert. És Oroszországnak bűnbánatot kell tanúsítania iszonytató bűntetteikért.”

„Világossá vált, hogy Wajda úr megfelelő honoráriumért és cannes-i díjakért szívesen válik a nyugati nézőpontú agitprop érdekes munkásává.”

„Katyń – erkölcstelen show Andrzej Wajdától”

Pravda, 2008. márc. 27.

„Wajda az utóbbi időben csak mocskolódni tud az oroszokkal.”

„A »Katyń« film nem csak szovjet- vagy kommunizmusellenes, hanem oroszellenes. De ettől még minden orosznak azt ajánlom, nézze meg – csak azért, hogy lássa, hogyan ábrázolnak minket ODAÁT. És hogy semmi jót ne várjon AZOKTÓL sem a maga, sem népe, sem országa számára.”

„A filmen semmilyen művészeti értéke nincs [...] A lengyeleknek a lengyelek iránt való sajnálatán és a nacionalista gyűlölködés szításán kívül semmit nem találtam benne.”

»Walther PPK«, Katyń és Andrzej Wajda filmje” – 2009. máj. 16., Mihail Lemhin - San Francisco
- www.chayka.org

„Andrzej a megbízhatóság mintaképe volt.”

Jaroslaw Selin

„Teljesítménye – pártállástól függetlenül – mindenkiben tiszteletet keltett.”

Jaroslaw Selin

„Megfelelő ember a megfelelő helyen.”

Jaroslav Selin

„Gyakran mondják, nincs pótolhatatlan ember. Andrzej pótolhatatlan.”

Jaroslav Selin

„Tárgyalásai során páratlan politikai érzék és empátiakészség jellemezte.”

Jaroslav Selin

„Magyarország különleges szerelme volt.”

Jolanta Przewoznik

„Lelki nyugalmát minősíti a humorérzéke.”

Jolanta Przewoznik

„A könyvesboltokban mindenütt otthon érezte magát.”

Jolanta Przewoznik

„Szeretett száguldani.”

Jolanta Przewoznik

„Háromszor veszekedtünk, aztán rájött, hogy mosollyal több elérhető.”

Jolanta Przewoznik

„Szeretett meglepetést okozni, de nem szeretett meglepődni.”

Jolanta Przewoznik

„Munkájának értelme nemcsak életében, hanem halálában is érzékelhető.”

Jolanta Przewoznik

„Feladatot hagyott rám: munkájának folytatása élelcélom lett.”

Jolanta Przewoznik

„Mindenre, mindenkire volt ideje, csak saját magára nem.”

Stanisław Dąbrowa-Kostka

„Élete az áldozatkész lengyel fiatalok példája.”

Stanisław Dąbrowa-Kostka

„Tárgyalásainak sikere abban rejlett, hogy feltétlen bizalommal volt a partnere iránt.” Stanisław Dąbrowa-Kostka

„Nemcsak miniszterekkel tudott egyezsége jutni, hanem a falusi önkormányzatok képviselőivel is.”

Stanisław Dąbrowa-Kostka

„Kár, hogy saját műveinek megírására már nem maradt lehetősége, s történészként nem teljesedett ki.”

Stanisław Dąbrowa-Kostka

„Andrzej arról igyekezett meggyőzni honfitársait, hogy az Isten egyszerre teremtett minden embert, nem pedig először a lengyeleket, s csak aztán a többieket.”

Dariusz Baliszewski

„Andrzej halála arra int, hogy össze kell tartanunk.”

Dariusz Baliszewski

„A történészek legritkább tulajdonságjegyével rendelkezett: intuícióval.”

Dariusz Baliszewski

„Andrzej a napi aprómunka, a csendes sikerek embere volt.”

Dariusz Baliszewski

„Andrzejt időtlen nyugalom jellemezte: mint aki már mindent látott, mindent tud, mint akivel már minden megtörtént.”

Dariusz Baliszewski

„Diákként és miniszterként egyaránt szerénység jellemezte.”

Dariusz Baliszewski

„Mindent a maga erejéből ért el.”

Dariusz Baliszewski

„Képes volt napi huszonnégy órában minden követelménynek a legmagasabb szinten megfelelni.”

Jolanta Adamska

„Arra törekedett, hogy a lengyel nemzet emlékezetét ne szennyezze hamisság, hazugság.”

Jolanta Adamska

„Két szenvedélye volt: a könyv és a történettudomány.”

Jolanta Adamska

„Az első pillanattól kezdve a lengyel állam, a lengyel társadalom érdekében végezte munkáját.”

Jolanta Adamska

„Belső tűztől égő ember volt.”

Jolanta Adamska

„A magyarokra a II. világháború Magyarországon tevékenykedő lengyel közösség hívta fel a figyelmemet. A történészről szólva: krónikása, dokumentaristája vagyok mindannak, amit a lengyelek a II. világháború alatt, s részben azt követően Magyarországon tettek. Vonatkozik ez persze a két világháború közötti magyar-lengyel kapcsolatokra is. Mindezeket tanulmányozva teljesen más kép rajzolódik ki az ember előtt, mint ami a különféle kézikönyvekben, tankönyvekben található. A magyar-lengyel kapcsolatokat a kölcsönös megértés, szolidaritás és a közös sors drámaisága jellemezte.”

Andrzej Przewoźnik

„A fiatalok többségében rendületlenül él az igazság és igazságosság iránti természetes és makulátlan igény.”

Andrzej Przewoźnik

„Az emlékezet nem lehet politikai beállítottság függvénye.”

Andrzej Przewoźnik

„A nemzeti emlékezet nem szerezhető csak úgy be. Az nemzedékek közös műve; mindazoké, akik a megálmodott Lengyelországért folytatott harcban a legnagyobb árat fizették.”

Andrzej Przewoźnik

„Ügyeket nem lehet íróasztal mögül elintézni. Közvetlen kapcsolat, a dolog alapos ismerete és megannyi türelmes eszmecsere hozhat csak eredményt.”

Andrzej Przewoźnik

„Szerencsém volt: hiteles tanúktól tudtam meg, mi a történelem. A Honi Hadsereg katonái öleltek magukhoz és avattak be mindabba, ami a háború alatt és után történt.”

Andrzej Przewoźnik

„A lengyelek számára a szovjet hatalmi szervek 1940. március 5-i döntése egyértelmű vádirat a kommunista rendszer ellen.”

Andrzej Przewoźnik

„Mi, lengyelek tudatában vagyunk annak, hogy a Szovjetunió népei, oroszok, ukránok, belaruszok, zsidók és mások milliói is megannyi gaztett áldozatai voltak. A nemzetek és emberek közötti kapcsolatokat az igazságra és az összemberi értékekre kell építeni.”

Andrzej Przewoźnik

„A múlt emlékezete nem alapulhat csupán a hősök és mártírok iránti tiszteleten, tetteik és szenvedéseik felidőzésén, a sírok és emlékhelyek előtti tisztelgésen... A fiatalok korszerű történelmi nevelését a jövőre vonatkozó tanúságok tudatosítása jelenti.”

Andrzej Przewoźnik

„A Harc és Mártíromság Emlékezetét Őrző Tanács az az intézmény, ahol a hét mindenegyese napján kemény munka folyik. Túl sok az elintézésre váró ügy...”

Andrzej Przewoźnik

„Tevékenységünk szükségszerűen érintkezik a politikával. Intézményünk mindazonáltal nem „vesz fel” politikai megrendeléseket, bár ilyenek voltak és vannak...”

Andrzej Przewoźnik

„Az a hihetetlenül baráti légkör, amely a lengyeleket magyarországi tartózkodásuk első hónapjaiban, majd az egész háború alatt körülvette, az állami hatóságok szívélyessége és megannyi kiváló magyar ember segítőkészsége lehetővé tette, hogy a menekültek mindennapi társadalmi életét eladdig páratlan szinten szervezzék meg.”

Andrzej Przewoźnik

„A lengyelek tudatába mélyen beleivódott a magyarok fenségesen baráti magatartása, melegsége és szívélyessége, amelyben magyar földön részesültek.”

Andrzej Przewoźnik